

Vanhusneuvosto 2021–2025

Muistio

9/2022

Lahden vanhusneuvosto

Aika: 18.10.2022 klo 10.00–12.11

Paikka: Fellmannia, kokoustila Opus, 2. krs

Läsnä:

Inga-Maija Hyppölä	puheenjohtaja
Minna Heikkinen	jäsen
Vesa Halme	jäsen
Kari Känkänen	jäsen (poistui klo 11.55)
Leena Sorvali	jäsen, Lahden kansalliset seniorit ry
Kaija Koljonen	jäsen, Eläkeliiton Lahden yhdistys
Vuokko Kautto	jäsen, Lahden eläkeläiset ry
Kari Kempas	jäsen, Päijät-Hämeen muistiyhdistys ry
Marja Mikola	ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori
Helena Kuokkanen	sihteeri
Corinne Soini	tulosaluejohtaja, asiakasohjaus, Päijät-Sote (saapui klo 10.19, asiantuntijaesittely klo 10.22–11.26)

Poissa:

Iida Hovi	varapuheenjohtaja
Seppo Häyrinen	jäsen, Lahden eläkkeensaajat ry
Pentti Vilmi	jäsen, Nastolan eläkkeensaajat ry

1 § Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleeksi sekä esitti kiitossanat onnistuneesti toteutetun vanhusten tapahtumaviikon osalta.

Vanhusneuvosto 2021–2025

2 § Läsnaolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat. Poissa olivat varapuheenjohtaja Iida Hovi sekä jäsenet Seppo Häyrinen ja Pentti Vilmi. Varajäseniä ei ollut paikalla.

3 § Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen 16.9.2022 muistio hyväksyttiin.

4 § Sidosryhmäkuulumiset ja vierailut

Vanhusneuvoston puheenjohtaja Inga-Maija Hyppölä kertoi tarkastuslautakunnan 11.10.2022 kokouksesta, jossa hän oli kuultavana yhdessä osallisuuskoordinaattori Sanna Virran ja vammaisneuvoston puheenjohtajan Saija Granlundin kanssa. Asiaan voi perehtyä tarkemmin lukemalla tarkastuslautakunnan kokouksen pöytäkirjan §:n 63 osalta ([Lahden kaupungin vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston toiminta](#)).

5 § Vanhusten viikon yhteenvetoa

Keskustelun myötä koottiin yhteenvetoa vanhusten viikon tapahtumista seuraavasti:

Yksimielisesti todettiin, että ensi vuonna tulee panostaa enemmän ajoissa aloitettuun ennakkotiedottamiseen ja -markkinointiin sekä kampanjointiin yleisesti. Useammassa paikassa tulisi olla esillä vanhusviikon mainosjulisteita ja jaeltavia esitteitä. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että tapahtuma saa näkyvyyttä myös sosiaalisen median eri kanavissa ja varmistaa, että tapahtumatiedon jakaminen eri alustoilla onnistuu sujuvasti. Tänä vuonna ilmeistä oli, että Uusi-Lahti-julkaisu ei tavoittanut ikäihmisiä riittävän kattavasti.

Vanhusneuvosto 2021–2025

Lahden Vanhustenviikon teemana oli 2.–9.10.2022 Yhdessä luontoon – joka iän oikeus. Tarjolla oli monipuolisesti eri tapahtumia ja paljon maksutontakin ohjelmaa lahtelaisille ikäihmisille.

Vanhustenviikon juhlaa vietettiin torstaina 6. lokakuuta Sibeliustalon Puusepän Salissa. Tilaisuuden osalta ilmoitettiin rajoite, jonka mukaan saliin mahtuu 180 ensiksi saapunutta. Vanhusneuvosto totesi, että osallistujamäärän rajoittaminen osoittautui huonoksi ideaksi. Kyseinen saattoi osaltaan aiheuttaa sen, että ikäihmiset jättivät saapumatta juhlaan, kun vallitseva syyssääkään ei ollut kovin kannustava paikalle lähtemiseksi. Jäsen Heikkinen ehdotti, että jatkossa juhlatilaisuuteen olisi ennakkoilmoittautuminen, joka voisi toimia paremmin kuin osallistujamäärän ennalta rajoittaminen. Vanhusneuvoston käymän keskustelun myötä todettiin, että juhlapaikka voisi ensi vuonna sijaita mieluummin keskustassa, joka olisi saavutettavuudeltaan parempi vaihtoehto. Juhlan toteutuksen osalta vanhusneuvosto kiitteli puheiden pitäjiä, musiikki- ja lausuntaesityksiä ja muita järjestelyitä.

Tiistaina 4. lokakuuta vanhusneuvosto oli mukana Palvelutorin pop-up tapahtumassa. Kyseinen koettiin loistavaksi onnistumiseksi. Kehitysehdotuksena ensi vuodelle nousi esille palvelu- ja tuote-esittelyiden sekä arvontojen tai kilpailuiden lisääminen. Tarjolla voisi olla myös etukortteja liikkeisiin tai palveluihin sekä mieluusti lisänäkyvyyttä vanhusneuvoston toiminnalle. Ehdotettiin, että kaupunki voisi sponsoroida tapahtumaa esim. hankkimalla heijastimia jaettavaksi osallistujille. Merkittäväksi osaksi pop-up tapahtumaa koettiin ihmisten huomioiminen ja kohtaamisen mahdollisuus vapaan keskustelun puitteissa.

Huomioitiin, että Paavolan kampuksella vietettiin avoimien ovien päivää perjantaina 7. lokakuuta ja monet ikäihmiset kävivät tutustumassa Lahden lukio Gaudian ja Wellamo-opiston toimintaan. Samassa yhteydessä mainittiin, että Äitee elokuvan ilmaisnäytökset Kino liriksessä kokosivat paljon katsojia näytöksiin.

Ensi vuoden suunnittelua ajatellen kirjattiin muistioon vanhusneuvoston jäsenten pohdinta sen osalta, tulisiko ensi vuoden tapahtumaviikon osalta perustaa erillinen työryhmä, joka koostuisi useiden eri tahojen edustajista (esim. seurakunta, järjestöjä, kuoroja ja harrasteryhmiä).

Vanhusneuvosto 2021–2025

6 § Joustavan palvelun asumismallin kehittäminen (JOPA) ja Huoli ilmoitus

Tulosaluejohtaja Corinne Soini, asiakasohjaus, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus, Päijät-Sote, saapui klo 10.19 kokoukseen kertomaan ja keskustelemaan huoli ilmoituksesta ja joustavan palvelun asumismallista. Varsinainen asiantuntijakuuleminen oli klo 10.22–11.26. Muistion liitteenä on tulosaluejohtajan esittelemä JOPA-hanke ja uuden lain soveltaminen PoweriPoint-asiakirja.

Tulosaluejohtaja kertoi kattavasti huoli-ilmoitus ikääntyneestä menettelystä. Ilmoituksen jättäminen käynnistää selvityksen, jonka myötä arvioidaan, onko tarvetta laajempaan palvelutarvekartoitukseen tai muihin toimenpiteisiin. Huoli-ilmoitus voidaan tehdä yli 65 vuotiaista: [Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta-lomakkeella](#) [hyvis.fi](#)-palvelussa. Lisäksi erikseen todettiin, että kaikilla 75 vuotta täyttäneillä on oikeus palvelutarvearviointiin. Terveys- ja huollon työntekijöillä on lakiin perustuva velvollisuus tehdä huoli-ilmoitus (esim. ensihoidon kohtaamisen perusteella). Corinne myös korosti, että ilmoitusta tehtäessä aina tulee kertoa asiasta kohdehenkilölle. Hän myös totesi, että pakolla ei voida auttaa, mutta huoli-ilmoituksen pohjalta otetaan yhteyttä ja tarjotaan soveltuvia palveluita. Suomessa vallitseva vahva yksityisyydensuoja estää sen, ettei sosiaalihuollon asiakasta saa paljastaa. Niin ikään huoli-ilmoituksen pystyy tekemään anonyyminä ja/tai siten, että tekijästä jää hyvin vähän tietoja järjestelmään.

Tulosaluejohtaja esitteli vanhusneuvostolle tilastotietoja Lahden tilanteesta vuosilta 2019–2022. Vuonna 2019 tehtiin yhteensä 586 ilmoitusta ja tämän jälkeen ilmoitusten määrä on lisääntynyt merkittävästi. Vuonna 2021 tehtiin yhteensä 1006 ilmoitusta ja vuoden 2022 syyskuuhun mennessä on tehty jo 1004 ilmoitusta eli lähes saman verran kuin edellisvuonna kaiken kaikkiaan. Todettiin, että Lahden suuri väestöpohja sekä ikääntyneiden määrä näkyy tilastossa. Toivottavasti huoli-ilmoituksia tullaan jatkossakin tekemään silloin, kun iäkkästä henkilöstä herää huoli.

Vanhusneuvoston jäsenet totesivat, että olisi suotavaa, että huoli-ilmoituksen tekemiseen liittyvä ohjeistus ja varsinainen ilmoituslomake olisi nopeasti ja helposti löydettävissä. Lisäksi tiedottamista huoli-ilmoituksen tekemismahdollisuudesta voisi lisätä tai tehostaa.

Vanhusneuvosto 2021–2025

Tulosaluejohtaja kertoi myös kattavasti joustavan palvelun asumismallin kehittämisen tilanteesta (JOPA-hanke). Yhteisöllisen asumisen malli tulee voimaan 1.1.2023. Jatkossa asuminen ja palvelut tarjotaan erikseen. Jatkossa tehostettu palveluasuminen toteutetaan ympärivuorokautisena palveluasumisena. Kyseessä on pysyvä muutos palveluvalikoimaan. Ikääntyneiden asumisratkaisuna mahdollistuu oma asunto yhteisöllisyyttä luovassa kiinteistössä, jossa on tarjolla myös muita toimintoja. Kotihoidon ja muut palvelut voidaan tuottaa ja hankkia tarpeen mukaan. Corinne korosti, että kunkin tulisi ikääntyessään ajoissa suunnitella tuleva asuminen puntaroiden eri vaihtoehtoja. Toteutuvan muutoksen tarkoituksena ja tavoitteena on, että yhteisöllinen asuminen antaa oman rauhan, mutta takaa palveluiden saatavuuden jokaiselle hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Ajatuksena on, että asukkaaksi siirtyvällä on vielä toimintakykyä ja toiminnallisuutta jäljellä, kun hän haluaa muuttaa pois kodistaan toisenlaiseen asumisratkaisuun. Käytännössä yhteisöllinen asuminen tarkoittaa muun muassa sitäkin, että jatkossa vuokra määräytyy erikseen ja hoidosta laskutetaan palvelutunteina. Asiakasmaksuja säädellään lain puitteissa.

Palveluasuminen jatkuu 31.12.2022 asti ja yhteisöllinen asuminen alkaa 1.1.2023. Muutos ei kuitenkaan koske niitä, jotka tällä hetkellä ovat palveluasumisen piirissä. Heidän osaltaan kaikki jatkuu aiemman mallin mukaan.

Vanhusneuvoston käymän keskustelun puitteissa pohdittiin yksilöllisen asumisen vaihtoehtoja ja yhteisöllisen asumisen kustannuksia eri tuloluokissa. Palautteena tulosaluejohtajalle annettiin huomioitavaksi lemmikkieläinten muuttaminen yhdessä asukkaan kanssa ja kiitettiin kattavasta sekä monipuolisesta esittelystä.

7 § Valitaan edustaja ja varahenkilö hyvinvointialueen vanhusneuvostoon ja Pete Lahti verkostoon

Vanhusneuvosto 2021–2025

Valittiin hyvinvointialueen vanhusneuvostoon jäseneksi, edustajaksi Inga-Maija Hyppölä ja henkilökohtaiseksi varajäseneksi Kari Kempas.

Pete Lahti -verkostoon valittiin varsinaiseksi edustajaksi Vuokko Kautto ja varalle Vesa Halme.

8 § Kevään 2023 kokousajankohdat ja kokousten vierailijat tai vierailukohteet

Päätettiin, että kevään 2023 kokoukset pidetään klo 10.00–12.00 seuraavina tiistapäivinä:
17.1., 14.2., 14.3., 18.4., 16.5. ja 13.6.2023.

Jäsen Kempas ehdotti, että tammikuun kokous voitaisiin pitää Monitoimikeskus Takataskussa. Vierailukäynnin yhteydessä kuultaisiin Takataskun toiminnasta ja vuoden alussa tapahtuneista muutoksista. Kempas lupasi tiedustella johtavalta työntekijältä Olli Kopolta vierailumahdollisuutta. Vanhusneuvosto kannatti tehtyä ehdotusta ja kokouksen pitämistä Takataskussa, jos kyseinen sopii monitoimikeskukselle.

Vaihtoehtoisiksi asiantuntijaesittelyiksi vanhusneuvoston kokouksiin ehdotettiin seuraavia:

- joukkoliikennepäällikkö Rauno Särkkäaho (syyskauden 2022 kokoukseen)
- Marianne Wallin perusterveydenhuollosta (helmikuun kokoukseen)
- terveystuotantakoordinaattori (maaliskuun kokoukseen)

Vaihtoehtoisiksi vierailukohteiksi vanhusneuvoston jäsenet ehdottivat Lahden palvelutaloja, joihin voisi tutustua joko pienryhmissä tai kaikki yhdessä. Potentiaalisia kohteita voisivat olla mm. Lehtioja ja Johanna koti. Kiinnostusta herätti myös monikulttuurikeskus Multi-Culti ja monikulttuurisuuden lisääntyminen Lahdessa.

Vuoden 2022 joulukuun kokouksen aloitusajankohta siirrettiin alkamaan klo 12:ta.

Päätösvalmistelupalvelut varaavat tilan ravintola Taivaanrannasta, jossa mahdollistuu vuorovaikutteinen keskustelu aterioinnin yhteydessä.

Vanhusneuvosto 2021–2025

9 § Tampereen matkan yhteenveto

Asia jätettiin käsittelemättä. Viedään seuraavan kokouksen esityslistalle.

10 § Muut asiat

Vanhusneuvostopäivä toteutuu 2.11.2022 hybriditilaisuutena paikan päällä Scandic Parkissa Helsingissä ja etäosallistumismahdollisuudella verkossa. Neuvostosta saa osallistua paikan päälle yhdestä kahteen henkeä, etäosallistujien määrää ei rajoiteta. Lahden kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaan vanhusneuvoston jäsenet saavat osallistua vuoden aikana yhteen valtakunnalliseen tapahtumaan.

Päätettiin, että paikan päälle tilaisuuteen osallistuvat vanhusneuvoston virallisina edustajina puheenjohtaja Inga-Maija Hyppölä ja jäsen Kaija Koljonen. Marja Mikola ehdotti, että ilmoittautumiset hoidetaan omatoimisesti. Hän lähettää ohjeet kyseisille osallistujille, miten matka laskutetaan.

Vanhusneuvosto keskusteli osallistumismahdollisuudesta Tekoja ikäystävälliseen yhteiskuntaan – paremman vanhuuden puolesta -seminaariin 25.11.2022 Helsingissä tai etäyhteyksin. Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry:n tapahtuma on maksullinen. Etäyhteyksin osallistuminen on 30 e/henkilö. Avoimeksi jäi, kuinka moni osallistuu. Osallistumisista ilmoitus Marja Mikolalle, niin hän lähettää laskutusosoitteen, joka tarvitaan jo ilmoittautumisvaiheessa.

Lopuksi todettiin ilahtuneesti [kaupunkiympäristölautakunnan 12.10. kokouksessa](#) tekemä päätös, annettu vastine neuvostojen kannanottoon. Koettiin, että oli hyvin vastattu, kevyen liikenteen väylien talvikunnossapitoasiaan paneutuen.

11 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.11.

Vanhusneuvosto 2021–2025

Muistion vakuudeksi:

Helena Kuokkanen
sihteeri